14.10.2024 LAUSUNTO

Vastaanottaja: MmV@eduskunta.fi

Viite: HE 109/2024 vp

Asia: Kirjallinen asiantuntijalausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2025 - PÄÄLUOKKA 30

Luomuliitto ry kiittää lausuntopyynnöstä ja esittää lausuntonaan seuraavaa.

Luonnonmukaisen tuotannon tuki löytyy momentilta 30.20.43 yhdessä ympäristökorvauksen, neuvonta ja ei-tuotannollisten investointien kanssa. Yhteensä tällä momentilla on 275 716 000 €, tästä valtion osuus on 157,3 milj. euroa, EU:n rahoitusosuus on 43 %. Luonnonmukaisen tuotannon tuen osuus on 76,122 milj. Vuonna 2023 maksettiin luonnonmukaisen tuotannon tukea 37,747 milj. euroa.

Luonnonmukaisen tuotannon tukeminen on talousarvion mukaan maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala toteuttaman YK:n kestävän kehityksen Agenda 2030:n tavoitteita osana strategiaansa. Hallinnonala edistää erityisesti hiilineutraaliustavoitetta luomalla kestäviä biotalous- ja cleantech-ratkaisuja, joita rahoitetaan tältä momentilta. Luomutuotannolla visioidaan, että voidaan lisätä maatalouden kilpailukykyä esim. erikoistumalla luomutuotantoon sekä maatalouden ravinnepäästöt maaperään ja vesistöihin ovat vähentyneet luomutuotannon lisääntymisen seurauksena. Voidaankin todeta, että luomutuotannon potentiaali on osittain tunnistettu, joka on hyvä. Tosin mitään mainintoja ei löydy, että luomulla on myös suuri potentiaali tehdä maataloudestamme vahvemmin panosomavaraista, koska luomutuotannossa ei käytetä mm Venäjältä tuotuja kemiallisia lannoitteita.

Kohdassa, jossa arvioidaan momentin yhteiskunnallista vaikuttavuutta, sivulla 479, kertovat tilastot viime vuosien luomumaidon, -kananmunan ja -kauran tuotannon laskevista tuotantomääristä. Tilastoissa nostetaan esille myös luomueläintilojen ja luomutuotannon sitoumusalan laskevat määrät. Kaikki tavoitteet on asetettu kuitenkin kasvaviksi. On ristiriitaista olettaa, että luomutuotanto ja -sitoumusalat kasvavat, jos mitään muutoksia tuen ehtoihin ei olla valmiita tekemään. Tilastot näyttävät selkeästi mikä kehityssuunta on tämän hetkisellä mallilla. Vertailu vuoden 2023 maksetun luomukorvauksen ja budjetoidun välillä, osoittaa selkeästi todellisuuden ja suunnitellun vision ristiriitaisuuden. Toivomme että maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala tekee kaikkensa, jotta luomulle varatut määrärahat tulevat luomualalle käyttöön. Tämä mm vaatii luomukorvausehtojen muuttamista kannustavammaksi ja luomukorvauksen määrän uudelleen laskemista.

Huomiota herättää myös Maatalouden monimuotoisuuden ja maiseman hoidon sopimusalojen laskevat määrät ja erittäin korkea tavoitetaso. Vaikka tämä ei suoranaisesti liity luomutuotantoon, niin välillisesti se kuitenkin liittyy, koska moni MoMa-sopimuksen tehnyt tila on myös luomutila.

Luomuliitto ry
PL 145
00101 Helsinki luomuliitto@luomuliitto.fi Y-tunnus 0641419-1

Momentilla 30.01.05. Luonnonvarakeskuksen toimintamenoissa on hyvä, että Luomuinstituutin toimintaa voidaan rahoittaa ja että se on erikseen mainittu. Luomuala tarvitsee siihen keskittyvää tutkimusta.

Momentilla 30.20.47. Ruokaketjun kehittäminen, on todettu, että määrärahalla tuetaan luomualan kehittämisohjelman mukaisia toimenpiteitä. Tämä on oikein hyvä.

Momentin 30.10.50. valtionavustus maatalouden neuvontapalveluihin on tärkeä rooli luomualalle, vaikka luomua ei siinä kohtaan erikseen mainita. Tästä rahoitetaan neuvontaa ja tiedonvälitystä. Momentilta ollaan leikkaamassa 1,15 milj. euroa. Onkin tärkeää pitää huoli siitä, että luomuneuvontaa ja tiedonvälitystä rahoitetaan tulevaisuudessakin koska ala on erityisen tietointensiivistä, vaikka leikkauksiakin tehdään.

Momentista 30.01.40. rahoitetaan huoltovarmuuden vahvistamista, viennin edistämistä ja arvonlisän kehittämistä. Varoja on varattu 10 milj. Luomualalla näemme että viennillä on tärkeä rooli markkinoiden kehittymisen kannalta ja toivotamme erittäin tervetulleeksi panostukset, jotka vientiä edistävät.

Janne Rauhansuu
Luomuliiton puheenjohtaja

Susann Rännäri
Luomuliiton toiminnanjohtaja

Luomuliitto ry
PL 145
00101 Helsinki luomuliitto@luomuliitto.fi Y-tunnus 0641419-1